
Consultatiedocument

Internetconsultatie implementatiewet herziene gasrichtlijn en uitvoering herziene gasverordening (juli 2025)

1. Marktordening waterstof distributiesystemen

1.1 Context

Bij ingang van de voorliggende wetsvoorstel wordt het mogelijk gemaakt om een aanvraag te doen tot aanwijzing als distributiesysteembeheerder (DSB) voor waterstofgas. De systematiek zoals we deze kennen voor systeembeheerders van gas- en elektriciteitssystemen wordt hierbij op hoofdlijnen gevolgd. Dit roept de vraag op welke partijen in aanmerking mogen komen voor een aanwijzing en hoe deze distributiesystemen vervolgens gerealiseerd kunnen worden.

Transmissie- en distributiesystemen voor waterstofgas zijn beide netwerken van pijpleidingen waarmee waterstof met een hoge zuiverheidsgraad getransporteerd wordt. Een transmissiesysteem voor waterstofgas dient voornamelijk voor het transport naar andere gereguleerde infrastructuur voor waterstofgas, zijnde andere transmissiesystemen (al dan niet via interconnectoren), distributiesystemen, waterstofopslagsystemen en waterstofterminals. Een distributiesysteem voor waterstofgas dient in de eerste plaats voor de beleving van rechtstreeks aangesloten afnemers, en mag juist niet rechtstreeks aangesloten worden op waterstofopslagsystemen en waterstofterminals, en kan geen interconnectoren bevatten. Omdat transmissiesystemen een meer integrale en centrale rol innemen in het waterstofgas- en energiesysteem, gelden er voor transmissiesysteembeheerders (TSB's) zwaardere eisen dan voor DSB's.

De ontwikkeling en het beheer van distributiesystemen voor waterstofgas dient op zodanige wijze plaats te vinden dat maatschappelijke baten worden geoptimaliseerd, en maatschappelijke kosten geminimaliseerd. Distributiesystemen dienen daarnaast zodanig ontwikkeld en beheerd te worden dat deze complementair zijn aan het (landelijk) transmissiesysteem. Het marktordeningskader moet er voor zorgen dat aangewezen DSB's tegen optimale maatschappelijk kosten kunnen voldoen aan hun wettelijke taken voor het ontwikkelen van distributiesystemen, realiseren van aansluitingen, en het transporteren van waterstofgas.

Voor de ontwikkeling en het beheer van het landelijk transmissiesysteem is Hynetwork Services B.V. (HNS) reeds belast met een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB). Hiermee is HNS, vooruitlopend op de wetgeving en een formele aanwijzing als TSB, begonnen met het ontwikkelen van het landelijk transmissiesysteem voor waterstofgas. De afwegingen om HNS met deze DAEB te belasten zijn terug te lezen in de Kamerbrief 'Ontwikkeling transportnet voor waterstof' van 29 juni 2022. Aangezien HNS een 100% dochteronderneming is van staatsdeelneming Gasunie ligt het eigendom en het beheer van het landelijk transmissiesysteem hiermee defacto bij een partij waarvan de aandelen berusten bij openbare lichamen.

Een expliciete keuze die in dit wetsvoorstel gemaakt dient te worden, is het al dan niet van toepassing verklaren van artikel 3.14 (privatiseringsverbod) op DSB's voor waterstof. Voor TSB's en DSB's voor gas en elektriciteit geldt reeds een privatiseringsverbod, wat betekent dat de aandelen direct of indirect berusten bij één of meerdere openbare lichamen. Met de Energiewet wordt beoogd om waar mogelijk consistent te zijn in de wetgeving voor de verschillende modaliteiten. Desalniettemin kan er waar dit wenselijk wordt geacht voor waterstofgas worden afgeweken van de bepalingen voor gas en elektriciteit. Deze flexibiliteit is van belang omdat de waterstofgasmarkt zich nog in een vroege ontwikkelfase bevindt, en andere kenmerken heeft dan de gas- en elektriciteitsmarkten. Zo is het aannemelijk dat in eerste instantie met name industrie en transportfaciliteiten aangesloten worden op distributiesystemen. Het grootschalig aansluiten van

huishoudens is voorlopig minder aannemelijk. Daarnaast kenmerkt de vroege ontwikkelfase zich door veel onzekerheden met aanloop- en volloopriscico's. Concluderend maakt dit dat er zowel redenen zijn om af te wijken als aan te sluiten bij het reguleringskader voor gas en elektriciteit.

Het HyRegions rapport¹ biedt een waardevolle eerste indruk van de mogelijkheden voor regulering en marktordening van regionale infrastructuur. Wij willen u vragen om bij het beantwoorden van de vragen in het bijzonder rekening te houden met hoofdstuk 10 van dit rapport.

3.2 Consultatievragen

Gegeven de keuze die in dit wetsvoorstel wordt gemaakt met betrekking tot het al dan niet stellen van eisen aan publiek aandeelhouderschap (artikel 3.14, privatiseringsverbod) voor DSB's voor waterstofgas, zijn diverse scenario's denkbaar voor de ontwikkeling en het beheer van distributiesystemen voor waterstofgas. Zo zou er in de praktijk één DSB aangewezen kunnen worden met één (landelijk) verzorgingsgebied. Alternatief zouden er ook enkele of meerdere en DSB's aangewezen kunnen worden met eigen verzorgingsgebieden. De ontwikkeling en toewijzing van verzorgingsgebieden kan centraal worden gecoördineerd, of meer bottom-up ontstaan vanuit regionale initiatieven.

De keuze om al dan niet eisen te stellen aan publiek aandeelhouderschap, en de wijze waarop distributiesystemen voor waterstofgas ontwikkeld en beheerd worden, heeft impact op de potentiële beheerders, gebruikers of andere stakeholders die te maken hebben met distributiesystemen. Met deze consultatie wordt beoogd om inzicht op te doen in de impact op alle betrokken stakeholders.

Consultatievraag 1:

Acht u het wenselijk dat distributiesystemen voor waterstofgas enkel beheerd mogen worden door een partij of partijen waarvan de aandelen direct of indirect berusten bij één of meer openbare lichamen? Kunt u dit toelichten?

Consultatievraag 2:

Acht u het wenselijk dat er één, enkele of meerdere partijen zijn die in een eigen gebied distributiesystemen voor waterstofgas ontwikkelen en beheren? Kunt u dit toelichten?

Consultatievraag 3:

Acht u het wenselijk dat verzorgingsgebieden worden aangewezen en dat distributiesystemen worden ontwikkeld vanuit:

- a. Centrale coördinatie: sturen op landelijk dekkende ontsluiting van exclusieve verzorgingsgebieden. Voor alle gebieden dient er een distributiesysteembeheerder aangewezen te worden.
- b. Bottom-up benadering: beginnen met op aanvraag aanwijzen van eerste verzorgingsgebieden waar distributiesystemen tegen acceptabele risico's kunnen worden aangelegd.
- c. Hybride benadering: beginnen met op aanvraag aanwijzen van eerste exclusieve verzorgingsgebieden waar distributiesystemen tegen acceptabele risico's kunnen worden aangelegd. Parallel kan voor de gebieden waar de ontwikkeling van verzorgingsgebieden niet bottom-up van de grond komt, vanuit een centraal ontwikkelkader de ontwikkeling gecoördineerd worden.

Kunt u dit toelichten?

¹ [HyRegions rapport 2024 \(Trinomics/BlueTerra\)](#)

2. Toegestane activiteiten infrastructuurbedrijf

4.1 context

Artikel 3.19 (lid 2a.2°, lid 7) van de Energiewet stelt dat een infrastructuurbedrijf handelingen of activiteiten mag verrichten ten aanzien van elektriciteit of gas, die zijn gerelateerd aan het beheer van transmissie- of distributiesystemen en betrekking hebben op het in opdracht van een derde aanleggen, onderhouden en ter beschikking stellen van installaties of onderdelen van installaties. Bij de Tweede Kamerbehandeling van de Energiewet heeft het amendement 60 van de leden Kröger en Grinwis ervoor gezorgd dat dit ook voor productie-installaties is toegestaan. In dat geval meldt het infrastructuurbedrijf dit aan de ACM en verstrekt daarbij de voor die terbeschikkingstelling geldende afspraken. De meldplicht zorgt dat de ACM erop toe kan zien dat een infrastructuurbedrijf geen oneigenlijk financieel belang heeft.

Met dit wetsvoorstel komt ook het beheer van transmissie- en distributiesystemen voor waterstofgas onder de reikwijdte van de Energiewet te vallen. De in het bovenstaande toegelichte bepaling wordt hiermee ook van toepassing op productie-installaties voor waterstofgas. Het is een infrastructuurbedrijf daarmee toegestaan om in opdracht van een derde productie-installaties voor waterstof aan te leggen, te onderhouden en ter beschikking te stellen.

Het is de vraag of het noodzakelijk is dat een infrastructuurbedrijf in opdracht van een derde productie-installaties voor waterstofgas moet kunnen aanleggen, onderhouden en ter beschikking stellen. Daarnaast is het de vraag of dit bevorderlijk is voor de ontwikkeling en werking van de markt voor waterstofgas. De markt voor de productie van waterstofgas heeft andere karakteristieken dan de markten voor gas- en elektriciteitsproductie.

4.2 Consultatievraag

Consultatievraag 4:

Acht u het wenselijk dat een infrastructuurbedrijf in opdracht van een derde productie-installaties voor waterstofgas mag aanleggen, onderhouden en ter beschikking stellen? Kunt u uw antwoord toelichten?